

”DEN DOBBELTE BLINDTEST”

Begrebet “High Fidelity” er et godt gammelt begreb, der som alle udtryk er undergået en pejorativ forvandling til et udtryk uden egentlig målhold. Målene sat dengang er intet problem at opfylde i dag.

Man kunne blot tilføje ”est”, så ville det indeholde de primære mål igen som ideale parametre at stræbe efter.

Det må være klart, at det ægte og sande mål for ”Highest Fidelity” er at ”trakte” efter at få bragt den originale lyd fra ét instrument, en samling af instrumenter, stort orkester og den/de menneskelige stemme/r, som det er hørt i den virkelige verden under normalt reflekterende forhold.

At trakte eller stræbe efter at opnå dette mål, og betingelserne for dette mål i sig selv, er individuelle. Man hører med egne ører og ser med egne øjne.

En hvilken som helst ”efterligning” når aldrig at erstatte det, den efterligner. Det vil altid bære et ”mærke” efter den, der har foretaget efterligningen. En visuel afbildning f.eks. kan strække sig fra det totalt uforståelige maleri til det ekstremt opløste dobbeltdiasbaserede stereoskopiske billede, der må siges at være temmelig tæt på en perfekt illusion, hvis det ikke lige var for problemerne med farveægthed og kontrastdybde.

Det samme gælder for hjemlig reproduktion af lyd. Man skal være noget af en kunstner for at hente mere ud af en optagelse end det, der er i den.

Dog må man sige, at det menneskelige sansesystem, når det kommer til lyd er en sådan kunstner. Det fortolker, sorterer, adskiller og samler igen inkluderende ethvert sansesbidrag, den kan tolke som hørende til den akustiske begivenhed. Hvert øjeblik er et felt af muligheder, som udtyndes af det næste øjebliks felt, som igen og igen og igen udtynder mulighederne for efterhånden at danne den helhedsforståelse, som hvert enkelt menneske når frem til som ”sin” fortolkning.

Enhver lydlig reproduktion skal sammenlignes med sin original altså virkelighedens lyd og må aldrig sammenlignes direkte med andre anlægs tvivlsomme reproduktion uden at virkelighedens lyd også er der i form af det reproducerede instrument selv.

Den dobbelt blinde test, med sin aura af videnskabelig objektivitet i modstætning til audiophilernes subjectivitet et blevet et ståsted, eller sikker havn for objektivisterne. Spørgsmålet er om det ståsted er så velfunderet, som det er anset for at være.

Den dobbelte blindtest er hentet fra den medicinske verden, hvor årsag og virkning er forbundet med psykologiske tråde. Tro og tillid er uomgåelige parametre medicin, læge og patient imellem. Så væk med dem og ind med den totale uvidenhed. Der gives medicin eller pseudomedicin så hverken læge eller patient ved, hvad der er hvad.

Bekæmpelse af Placebo-effekt.

Det er jo godt nok i dette tilfælde, hvor behandlingens effekt kan kontrolleres mht.

overensstemmelse imellem patienternes reaktion på den faktiske medicin, de har taget.

Patienter dør, får det bedre, bliver raske, bliver dårligere m.v. Blindtestens resultater kan efterkontrolleres rimelig objektivt.

I en dobbeltblind audiotest er deltagere og prøvere heller ikke vidende om hvilket af testobjekterne, der er tilsluttet på noget tidspunkt. Registreret bliver kun de subjektive data og svar på testens spørgsmål til videre behandling. Netop subjektivitet er det hele testens idé at undgå. Resultatet af en sådan såkaldt ”objektiv?” test er forudsigelig. Testpersonernes svar er farvede af deres generelle holdning til hørbarhed, så de af dem, der ikke tror på forskelle, vil have en tendens til at undertrykke eventuelle forskelle og de af dem, der tror på forskelle, vil have den modsatte tendens til at høre forskelle, hvor der ingen er.

Derudover kræver testformen egenskaber hos lytterne, der går ud over de flestes kunnen og det selv hos audiophiler, der under hjemlige vante og rolige forhold KAN høre forskelle. Selve proceduren forudsætter, at høresansen kan opbygge og har præcise dele af lydinformationer, som den kan hente frem at sammenligne med, når den præsenteres for en ny lyd. Det har den ikke. Så alene forsøget derpå vil fremkalde stress, der igen vil indvirke på besvarelsen af det givne spørgsmål.

De enkelte lyttere vil også have forskellige grænser for, hvor længe de kan lytte koncentreret. De bliver trættet forskelligt, hvilket også forplumrer resultaterne. Spørgsmålet er om en blindtest overhovedet KAN bruges til at teste for den relative troværdighed, som en ikke perfekt komponent altid vil repræsentere. Dertil behøves træning og atter træning, og selv det på trods er det tvivlsomt om det store flertal vil kunne. Det svarer helt til vinsmagning, hvor det er for de få at kunne bestemme dyrkningssted og årgang. Vi andre mere dødelige når sjældent længere end til at skille godt fra dårligt.

Lyd er et endnu mere flydende fænomen. Der som en hinduistisk guddom viser et forskelligt ansigt, hvor i rummet den måtte passere en. To lyttere, placeret forskelligt i rummet, hører ikke den samme lyd, så hvordan skulle de kunne blive enige.

Når man skal teste for forskelle på komponenter, kan man selvfølgelig prøvelytte først på den ene og derefter på den anden et tilstrækkeligt antal gange for at klargøre forskellen.

Denne metode kan bruges, hvis der er store forskelle, hvilke der ikke altid er.

Der er også den risiko, at man har for travlt med at skifte, så hørelsen så at sige vænner sig til begge versioner, så forskellen forsvinder.

Der er derfor nogen fornuft i at afprøve begge versioner på én gang, og netop den mulighed har man i stereo. Altså den ene komponent i den ene side og den anden komponent i den anden side, og så lytte til begge komponenter samtidig.

Ønsker man det blindt, er det blot at få en bekendt til at vælge side for komponenterne.

Skulle man ligge inde med monooptagelser er disse nok at fortrække for en sådan test, men også ganske almindelige stereooptagelser dur. På sådanne er der normalt også et monosignal nemlig midten eller solisten, så er det bare at lytte efter hvad der sker med den del af det hele.

Forskellen højre /venstre er let hørbar. Man skal nok ikke forvente at den springer frem, men lyt til en større variation af kendte plader, og efterånden vil én af siderne gøre sig mere bemærket end den anden.

Hvorfor skulle nu denne måde at teste på være bedre end den almindelig kendte måde at udføre dobbelt blindt på? Såre simpelt – virkningen på lytteren er indeholdt, helt på samme måde som for den medicinske test.

Er denne måde så objektiv?

Nej! Det kan man ikke sige. Der er en yderligere faktor, der må taget med i betragtningen nemlig synergi-effekten.

Der er ingen anlæg, omgivelser, lyttere og individuel smag, der totalt set er helt ens. Så et lytterresultat vil uafvendeligt altid indeholde alle nævnte faktorer på en gang., så derfor kan hver enkelt vælge noget forskelligt alt efter ideal.

Nogen vil have musikken tæt på andre med større distance. Sådan er det og lige netop det kan ikke diskuteres. Det er individuelt.

Står vi så i den situation at den individuelle smag overskriver den tekniske udførelse?

Nej! Heldigvis ikke.

Den tekniske udførelse skal være meget dårlig, før det er tilfældet.

Tidens forskellige retninger, hvad smag angår, driver i den retning. Men det til trods vil lyd gengivelsen blive bedre jo bedre udstyret er.

Om lyden så bliver som tiltænkt er en ganske anden snak.

Lyd tiltænkt til brug på ghetto-blastere eller mobilt udstyr skal bruges på det udstyr., Det er tiltænkt.

Highest Fidelity har ikke noget specielt mål, men kilden selv og dens lydlig gengivelse så korrekt som muligt som mål. Der er ikke plads til specielle retninger eller opfattelser.

Dér er der kun tale om et valg af afstand til kilden - og det er en ganske anden historie.

Steen Duelund